Netwerken in de Veehouderij, 51 groepen van start

Maarten Vrolijk

Veehouders en onderzoekers werken samen aan het duurzamer (robuuster) maken van de veehouderij-sectoren. Het onderzoeksprogramma "Netwerken in de Veehouderij" is een nieuwe invulling van het onderzoek, naast de onmisbare bestaande onderzoeksprogramma's. Bij de start van dit programma was onzeker in hoeverre veehouders op deze manier met het onderzoek zouden willen samenwerken. De verwachtingen waren dan ook getemperd. Deze zijn ruimschoots overtroffen. Dit artikel geeft een korte verantwoording van de selectieprocedure en de thema's waarmee de melkveehouders hun bedrijfsvoeringen duurzamer willen maken, door daar samen met collega's, onderzoekers en derden aan te werken.

Veel aanmeldingen

In PraktijkKompas van februari 2004 stond een oproep aan veehouders om ideeën voor het verder verduurzamen van hun bedrijven aan te melden. Onder duurzaamheid vallen zowel de sociaal maatschappelijke duurzaamheid als de ecologische als de economische duurzaamheid.
Het nieuwe onderzoeksprogramma "Netwerken in de Veehouderij" wil - door onderzoekers, veehouders en derden samen te laten werken - de meest kansrijke ideeën helpen te realiseren. 160 groepen veehouders hebben een idee aangemeld, waarvan meer dan de helft uit de melkveehouderij. Er was, gezien het nieuwe karakter van dit programma, gerekend op 50 à 60 ideeën. Het grote aantal aanmeldingen is een duidelijk signaal dat veel ondernemers kansen zien om hun bedrijfsvoering robuuster te maken en die kansen ook willen aangrijpen.

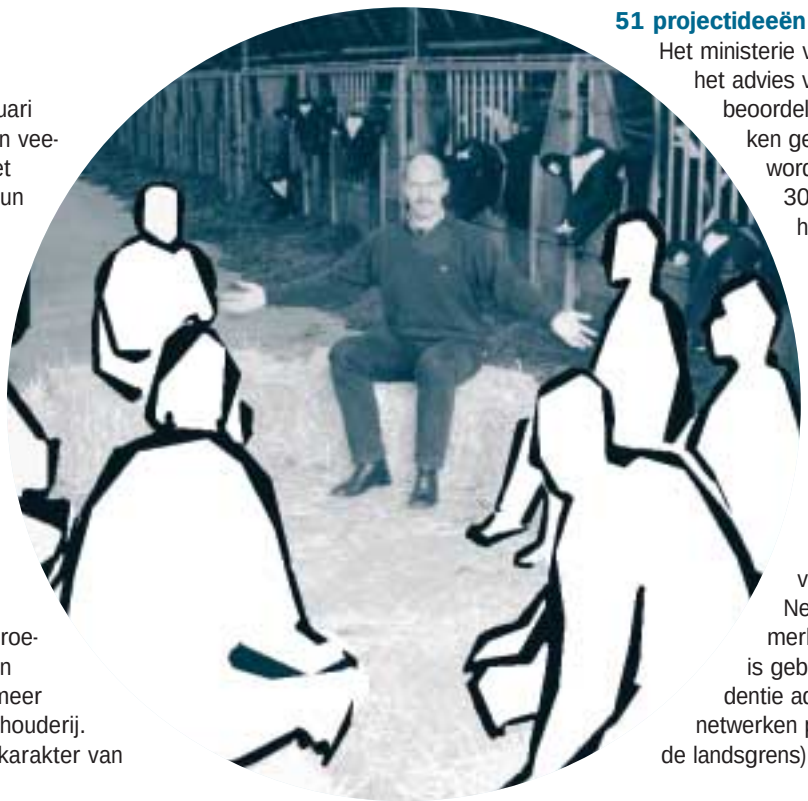

Idee ook haalbaar?

Een adviescommissie (waarin o.a. vertegenwoordigers van LTO, NMV, NAJK, PZ en maatschappelijke organisaties zitting hadden) heeft de ideeën gerangschikt, op volgorde van kansrijkheid. Vervolgens zijn beoordelingsgesprekken gevoerd met ruim 70 netwerken. In die gesprekken is onder andere vastgesteld in hoeverre het idee en het netwerk aan de randvoorwaarden van het programma voldoen, hoe realistisch en haalbaar het idee is, of de ervaringen en resultaten bruikbaar zijn voor collega veehouders etc. Er bleken uiteindelijk ruim 20 ideeën niet aan de criteria voor mogelijke ondersteuning te voldoen.

51 projectideeën geselecteerd

Het ministerie van LNV heeft, op basis van het advies van de commissie en de beoordelingsverslagen, 51 netwerken geselecteerd. Elk netwerk wordt met een budget van circa 30.000 euro ondersteund tot het einde van 2004. Hoofdzakelijk door procesondersteuning, het beschikbaar stellen van inhoudelijk kennis vanuit Wageningen UR en haar brede netwerk, eventueel inhuren van expertise van derden etc. Figuur 1 laat de verdeling van deze 51 netwerken per sector zien. Figuur 2 toont de verdeling van de 51 netwerken over Nederland. Hierbij moet opgemerkt worden dat de verdeling is gebaseerd op de correspondentie adressen en dat een aantal netwerken provinciegrenzen (en soms de landsgrens) overschrijdt.

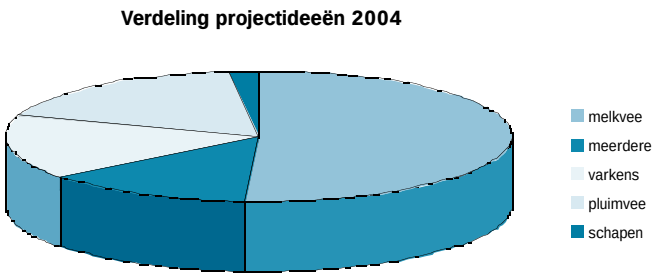

Figuur 1 Verdeling van de 51 geselecteerde projectideeën per sector

Waaraan werken de netwerken in de melkveehouderij?

Van de 51 netwerken zijn er 26 van melkveehouders.
De onderwerpen waar deze netwerken, waar mogelijk gezamenlijk, aan werken zijn divers. Een paar voorbeelden:

- duurzaam waterbeheer op bedrijfsniveau (met name waterkwaliteit),
- verbouwen (van een aanzienlijk deel) van het eigen krachtvoer,
- inpassen van (een groter aandeel) natuurgras in het voedingsrantsoen,
- verkennen van de mogelijkheden om groepen droogstaande koeien optimaler te voeren teneinde gezondheidsproblemen te verkleinen, door optimaliseren van het rantsoen en de arbeidseffectiviteit,
- haalbaarheid mestvergisting, mogelijkheden co-vergisting, mogelijkheden voor het leveren van energie voor bijvoorbeeld dorpsverwarming,
- verbeteren van de sociaal maatschappelijk duurzaamheid door de arbeidsproductiviteit te optimaliseren,
- het optimaliseren van de N-huishouding, inspelend op het nieuwe mestbeleid,
- samenwerken van veehouders en akkerbouwer(s), kringlopen sluiten via voer en mest, één geïntegreerd bouwplan voor alle bedrijven, etc.
- vastleggen en beschikbaar stellen van praktijkervaringen van veehouders, bijvoorbeeld via internet en gecombineerd met bedrijfskengetallen.

Waar staan de netwerken nu?

De meeste netwerken hebben hun projectplan gerealiseerd en zijn druk doende met de uitvoering. Benadrukt dient te worden dat het niet alleen veehouders en onderzoekers zijn die hieraan werken. Ook derden kunnen aan het netwerkproces deelnemen, zoals een dierenarts, een adviseur, een AOC-docent, een accountant, een voorzitter dorpsbelangen etc. De veehouders in het netwerk bepalen zelf wie gezamenlijk met hen meewerkt en meeleert, dat wordt niet door de onderzoekers bepaald. Binnenkort kunnen de eerste ervaringen tegemoet gezien worden, deze komen voor iedereen beschikbaar.

Wat kunt u er mee?

De resultaten van dit onderzoeksprogramma, dat Wageningen UR uitvoert in opdracht van het ministerie van LNV, zijn niet alleen voorbehouden voor de onderzoekers en deelnemende veehouders. Ook voor u, als collega-veehouder of werkzaam in de veehouderijsector, komen de resultaten en ervaringen beschikbaar. Via www.verantwoordeveehouderij.nl/netwerken, door bedrijfsbezoeken, inleidingen door netwerkdeelnemers, artikelen in vakbladen, workshops etc. Ook zal door aanvullend onderzoek aan de netwerken meer onderbouwde kennis beschikbaar komen over de succes- en faalfactoren van lerende netwerken in het algemeen en kennisuitwisseling in het bijzonder. De moeite waard om te volgen.

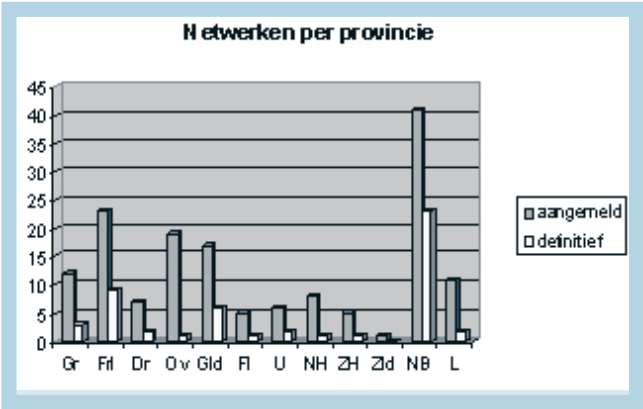

Figuur 2 Verdeling van de 51 netwerken (definitief) over Nederland. N.B. deze verdeling is gebaseerd op de correspondentie adressen van de netwerken. Een aantal netwerken heeft deelnemers in meerdere provincies